

HISTORIA ECONOMICA II

Dimarts 12-2

Dijous 12-2

jueves, 18 de febrero de 1999

TEMA 5.- PAUTES DEL DESENVOLUPAMENT ECONÓMIC AL S. XIX

- **La diversitat del procés d'industrialització a Europa.** Els diferents països han seguit diferents estratègies per desenvolupar les seves economies, doncs parteixen de situacions i relacions diferents (*Cameron-Lectures*). First Customers i Last Customers.
- **El Climateri britànic.** Al final del XIX (1880-1914) Gran Bretanya va començar el seu ocàs. El clímax són els moments que precedeixen l'ocàs. És el moment de màxim esplendor. Quines són les evidències del clímax? El creixement de l'economia a Gran Bretanya al principi de segle es basava en la metal·lúrgia, la cotonera, la producció de carbó. També es deu a la demanda dels països europeus que es comencen a industrialitzar seguint el model de Gran Bretanya, d'on importaven maquinària i matèries primeres. A partir del 1870 aquests països havien assolit un nivell que els permetia dependre d'ells mateixos. A partir de 1870 aquests països incorporaren les tecnologies de la 2ª Revolució Industrial, nous forns, indústria química i electrolítica. Aquests canvis es poden quantificar:

	G.B.	USA	FR	AL
1873 / 99	1.2	1.9	1.3	1.5
1900 / 13	0.2	1.3	1.6	1.5

L'economia de Gran Bretanya creixia amb un ritme molt més lent que als altres països.

Distribució del Comerç Internacional

	G.B.	USA	FR	AL
1881 / 85	43%	6%	15%	16%
1915	31%	14%	13%	20%

Anglaterra perdia competitivitat respecte a les altres potències, degut a que seguia basant la seva indústria en els mateixos sectors que a principi de la I Revolució Industrial, mentre que a la resta de països europeus hi havien hagut molts canvis i exportaven els productes de la II Revolució Industrial. A principis del XX importava múltiples productes estrangers.

- **Les explicacions del clímax.**
- La situació de la classe obrera. Degradació de la classe obrera Britànica. Els nobles britànics intenten demostrar que els vicis eren la causa d'aquesta degradació. En canvi es va demostrar que era conseqüència dels baixos salaris i desocupació. Es quan comença a Anglaterra un viratge cap al proteccionisme. L'estructura Britànica s'havia basat en l'exportació, no en el consum intern. Hi havia feblesa de la demanda interior degut a la situació de la classe obrera.
- Els preus relatius de les matèries primeres, aquest argument té poca importància.
- Apatia empresarial i inversió. Disminueixen la seva propensió a invertir a partir de 1870. Ells havien fet un esforç enorme en inversió en la dècada dels 40-50. Això exigia amortitzar la maquinària. Els

països que van començar després poden avançar millor en la compra de maquinaria moderna que els que van començar abans, com Gran Bretanya, i donaven poc benefici. Això va fer que Gran Bretanya passés de dependre de la indústria a dependre del sector serveis.

- Endarreriment del sistema educatiu. Seguia sent una educació molt clàssica, no s'ensenyava enginyeria ni noves tècniques. La productivitat d'altres països els va permetre pujar la seva renda per capita mes que Gran Bretanya.

lunes, 22 de febrero de 1999

- **Les paradoxes de la industrialització francesa.**

- **L'economia francesa del segle XVIII i la revolució al 1789.** Com s'havia interpretat la historia de la industrialització francesa dins 1970, havia estat de fracàs perquè ho comparava amb Gran Bretanya, i interpretava les magnituds del PIB, i aquestes feien pensar que, comparat amb Gran Bretanya, França havia fracassat, amb les seves arrels a dos fets que havien tigit lloc al XVIII:
 - No havien hagut a França els canvis d'Anglaterra, i deiem que hi havia uns límits que donaria una etapa de estancament.
 - La Revolució Francesa va comportar una aturada de les trans formacions econòmiques a la industria Francesa. Aquests 25 anys la mobilització dels recursos humans havia estat enrolada a l'exerciti, el que havia afectat a la productivitat agraria i industrial. França havia estat aïllada de la resta d'Europa. En termes de PIB per capita França i Anglaterra estaven el mateix nivell.

Aquesta nova interpretació de P. OBRIEN i T. KEIDER parteix de la taxa de la producció industrial al XIX va ser mes alga a Gran Bretanya que a França. A Gran Bretanya havia estat d'un 2,5%.

	X. XIX	1820/1913
Gran Bretanya	2,5 %	720 %
França	1,4 %	320 %

La agricultura tenia també molt mes pes a França que a Gran Bretanya. França a principios del XX continuava sent un país agrícola, mentre que Gran Bretanya era un país industrial. Això indica el fracàs de la industrialització Francesa.

Una altra raó que ho demostrava era el tamany de les empreses. A Gran Bretanya la major part de les empreses eren grans empreses amb molts treballadors. A França en canvi eren petites i mitjanes empreses. Això segons O'Brien Keider no volia dir res, i el que en realitat comptava era la renda per càpita.

PIB per càpita (En lliures)

	Gran Bretanya	França
1781 / 90	7	9-8
1845 / 54	13	12
1885 / 94	18	16
1905 / 13	21-22	21-22

Això ens indica que la renda per capita era practicament identica entre tots dos països. Mentre que a Gran Bretanya la població havia augmentat molt ràpidament la població en aquests periode, a França havia avançat molt mes a poc a poc.

Població

	Gran Bretanya	França
1781 / 90	9300000	26500000
1845 / 54	23000000	37400000
1885 / 94		
1905 / 13	40000000	39600000

L'augment de la població a França havia estat tan lenta degut a la Revolució Francesa, mentre que a Gran Bretanya els pagesos es van convertir en assalariats, el que va eliminar l'autoconsum. A França passa just el contrari, i té com a sustracte principal la pagesia i la petita i Mitjana Empresa, amb algunes característiques:

- Des del XVIII s'havia imposat un règim successori que assegurava al fill primogénit l'accés a la terra, propia o d'arrendament.
- Donat aquest sistema hereditari la mortalitat era baixa, i la fecunditat també era baixa.

Aquest model es mantindria fins al principi del XX, un 59% de la població vivia en entorns rurals. A principis de la II Guerra Mundial un 50 % continuava vivint al entorn rural. La demanda era diferent segons la renda i la regió on es trovés. Els recursos materials (carbó, ferro) eren molt escassa el que limitava l'augment de la industrialització, i el ferrocarril. Per això es van construir una xarxa de canals pel transport de aliment, etc. També van aprofitar els salts d'aigua a la indústria, i incorporaven la força hidràulica, i això limita la localització de la indústria.

A França hi ha una dualitat dels sectors industrials i el predomini de les industrials de bens de consum. La qualitat del producte estava determinada per la quantitat del producte estava determinada per la quantitat del treball, i quan canviava la moda, obligaven a la gran indústria a canviar la maquinaria, en canvi per la petita el cost era molt baix.

• La industrialització alemanya.

- **Les característiques de l'economia alemanya al XIX.** Predomina un sistema feudal. Aquest sistema estava integrat per un conjunt d'estats, i tenia una fragmentació política i religiosa enorme, i vivien dels aranzells aduaners i el mercat interior tenia poca capacitat de demanda, degut al feudalisme i al sistema aranzelari. Alemanya no tenia un imperi colonial, per tant havia d'adquirir productes d'altres països, el que obligaria a unificar el mercat interior. L'impacte de la revolució Francesa sobre Alemanya va ser l'idea de l'estat unitari. Anglaterra va oferir el model per industrialitzar-se. Tot això es va dur a terme al 1818 fins al 1835 amb el Tractat de Zollverein. Es permetia la lliure circulació de mercaderies a dintre de l'estat. Si suprimien els aranzells interns permetria una major mobilització de mercaderies i afavoriria el creixent econòmic a dintre de la unió, afavoriria la exportació, mantenint un únic aranzell. Prússia es va convertir en la monarquia que dominava la unió. En el sector agrícola, el més important va ser l'abolició del feudalisme i de l'organització de les explotacions agrícoles d'Alemanya Oriental, donant la oportunitat als pagesos d'esser propietaris de la terra que cultivaven pagant un preu per la terra que era suficientment alt perquè els pagesos haguessin de tornar a vendre la terra als senyors. Els pagesos emigrarien per convertir-se en treballadors industrials. No va ser tota Alemanya a on hi va haver aquest canvis. A les zones on hi havien grans latifundis que podien aprofitar la industrialització. Van produir, a partir de la remolatxa sucre i es convertis en el primer productor de sucre d'Europa.

jueves, 25 de febrero de 1999

La industrialització en Alemanya es dividirà en dues etapes:

- **1820 – 1870. Reforma agrària i unificació política.** Característiques:

- Construcció de la xarxa ferroviària, va permetre l'unificació econòmica d'Alemanya, i de la siderúrgica, de l'indústria minera.
- Els estats van estimular a les construccions de la xarxa, i com a conseqüència la construcció de ferrocarrils va augmentar l'estímul de la construcció siderúrgica i minera.
- Gràcies a que els Alemanys van trobar carbó i van poder muntar la seva pròpia indústria.
- El sector de la siderúrgia i mineria caracteritzarà aquesta etapa.
- Evolució de la xarxa ferroviària. Quins efectes va tenir aquesta evolució sobre les indústries.

- 1835. 6 km (época en que es va constituir Zollverein)
- 1870. 18.500 km
- 1880. 33.865 km

- Si el total de l'indústria neix a una taxa del 20 % l'indústria dels bens d'equip neix a una taxa del 6,3%. El motor que arrossega l'indústria és la de bens d'equipament, 6,3%.
- Indústria total 2%
- Indústria Bens d'equipament 6,3%

- **1870 – 1913. Etapa com a estat nació.** Gran part de la xarxa ferroviària el 1870 ja estava feta, la necessitat de capital cada vegada era menor. Els beneficis acumulats estaven cercant noves oportunitats d'inversió, aquestes noves oportunitats d'inversió les trobaren a la II Revolució Tecnològica. A Alemanya es van aproximar a altres sectors. Van començar a experimentar la producció de tints sintètics i fertilitzants químics. Els alemanys van afegir nous productes de l'indústria farmacèutica (l'aspirina), a més d'aquests sectors s'haurien de posar sectors elèctrics com l'indústria de l'àcid sulfúric (nous materials per determinats tipus de construccions, tot i això es feia en noves construccions industrials, eren productes que necessitaven produir molt (economies d'escala). Van començar a demanar electricitat, per a l'utilització pública, aigües i va estimular moltíssim l'indústria de serveis.

	1870–1913
Indústria Total	3,7%
Indústria B. Equipament	5%
Indústria Química	6,2%
Gas, Electricitat	9,7%

Tant en un període com l'altre la que menys creixien eren les de bens de consum (2,5% – 2,7%). Això volia dir que l'industrialització Alemanya era diferent de l'anglesa i la francesa. A Anglaterra s'havia fonamentat en l'exportació de bens de consum i manufactures. Anglaterra es basava en les demandes internes i el augment dels sectors industrials, també provocaren l'augment d'altres sectors. El creixement era del sector de l'indústria bàsica. Progresió d'avantatges tecnològics. L'inversió passa d'un sector a l'altre. Això pot entrar en estancament, el mercat interior era incapaç d'absorbir el creixement econòmic, tenia que exportar fora. Com eliminar aquests problemes? Amb els preus interiors. Els Aranzells s'impedia l'entrada de productes interiors, això volia dir que els alemanys estaven pagant més car els productes de l'interior que no podien comprar fora. Alemanya està aconseguint reservar-se el mercat interior i perjudica els consumidors perquè paguen més. Paguen aquests aranzells, subvencions a l'indústria tèxtil. Com tota la producció no era absorbida pel mercat, Alemanya s'estava obrint als mercats exteriors. La major part de la renda dels treballadors Alemanys, acabava subministrant les seves indústries. L'estat alemany subvencionarà el mercat de mercaderies, quant més exportis menys impostos. També es va subvencionar els politècnics, les universitats, etc... Aquestes subvencions permetien el neixement de l'indústria i la seva exportació, això va afavorir la concentració industrial perquè l'estat pensés que quan més grans eren les empreses, més produïen i menys costos tindrien.

lunes, 1 de marzo de 1999

- **La industrialització fora d'Europa: EE.UU i Japó**

- **L'Economia dels Estats Units.** Usa reb la independència al 1.776, quan s'inicia una guerra amb els anglesos que finalitza al 1.783 amb el Tractat de Paris. Aquesta guerra comença perquè al 1.774 els colons es subleven contra els monopolis de la corona amb el començament que havia de passar per les aduanes angleses en el tràfic marítim. Les colònies estaven disperses per tot el territori.
- Les del Nord–Est es caracteritzaven pel comerç marítim. Es dediquen a la construcció marítima i la pesca de la foca i la balena. Produïen també fusta per l'exportació, degut a que el sol no era apte per l'agricultura.
- Altres colònies, per la zona Washington, eren agrícoles dedicades a la producció d'aliments.
- Les colònies de més al sud, a Florida, eren colònies esclavistes, estructurades en gran plantacions dedicades a l'arròs, sucre, tabac i a partir de 1.793 el cotó.

Aquestes colònies tenien unes intenses relacions mercantils entre elles, perquè tant les del nord-est que comerciaven amb Anglaterra peix i fusta, com les del sud que comerciava cotó i sucre a Anglaterra. Per procurar aliment es comerciava amb les colònies intermedies d'EE.UU. La Guerra d'Independència va modificar aquesta Anglaterra, pel fet que Anglaterra ja no domina la producció. Es desenvolupa la indústria tèxtil a 1783–1815. Degut a les guerres napoleòniques, EE.UU. comença a exportar a Europa tot el que ells no podien produir degut a la utilització dels seus recursos a la guerra. L'exportació de cotó va ser l'element clau en l'expansió comercial d'EE.UU. La demanda de cotó va créixer d'una forma continuada, i va fer que les plantacions del sud es van dedicar quasi exclusivament al cotó per l'exportació. El cotó va ser el primer producte d'exportació als EE.UU. Un 60% del volum de les exportacions era cotó. Era un país que exportava productes agrícoles i importava manufactures. La mà d'obra esclava feia que l'únic que limitava la producció era la terra cultiva, i es va expandir cap a l'oest. Aquí entrava en conflicte els interessos entre aquesta zona i la resta d'EE.UU. Un era la política comercial i l'altre la conquesta de l'oest.

Les colònies del sud volien una política comercial lliurecanvista perquè quant menys aranzells hi hagués, més barat podien comprar. La resta del país volia expandir-se industrialment, i imposar aranzells per evitar l'entrada de manufactures d'altres països. El segon era la propietat de la terra. Quins estats i de quina manera s'havia d'explotar la gran reserva de terra de que disposaven. Al llarg del XIX França havia cedit les terres, i pertanyien a l'estat. Aquells que volguessin ser propietaris de la terra havien de demanar permís a l'estat. Hi havien variats models de colonització. El nord volia que hi hagués treball no esclau dedicats a la producció tradicional d'agricultura europea, i el sud demanava la plantació treballada amb esclaus. Entre 1.815 i 1.860 havia passat de 8 Milions d'habitants a 31 Milions d'habitants i la majoria es concentraven als estats del nord, i al sud, la població era només un terç de la que vivia al nord, i una bona part d'aquesta eren esclaus. Aquesta política de concessió de terres es va agrujar quan els estats del qual van necessitat més terra per mantenir el seus creixement i les del nord s'oposaven a que es concedís més terra als estats del sud i s'oposaven a la esclavitud. A partir d'aquest moment es van agreujar les tensions fins que Lincoln va guanyar les eleccions. Els estats del sud, aleshores, van demanar sortir de la República. Això va provocar la guerra civil. Les conseqüències van ser dues:

- La Supremacia política dels estats del sud.
- Una crisi financera al sud, que va obligar a reestructurar la seva agricultura, i les formes de producció. Les grans explotacions es van dividir en explotacions petites i cedides en arrendament.

Entre mitjans del XIX i el XX la producció de cotó va augmentar un 450 %, i va esdevenir el primer productor de cotó del món, i asseguraven un ingressos molt importants per l'economia Nordamericana, juntament amb productes agraris (Blat, blat de moro) i la carn de bòb. Els exportava als mercats europeus, a canvi importava tecnologia, maquinària i capital per expandir la seva indústria. Els factors que van permetre el desenvolupament van ser els del sector exportador, la conquesta de l'oest i l'expansió del ferrocarril. La política Federal de terres es va fonamentar en dues lleis:

- 1.862. Homestead Act. Tenia com objectiu assentar a les planures granges de pagesos de tamany mig

(64 hectarees). Tot ciutadà major de 21 anys tenia dret a adquirir una granja sempre i quan la cultivi de forma continuada durant 5 anys.

- 1.877 Desert Land Act. Afavoria el mateix però en les zones del sud i el nord-oest, a on la cria de bestiar era molt important. Amb 300 ha.

La ocupació d'aquest territori va ser possible amb l'expansió de la xarxa ferroviària. Un element feia que el mercat interior fes molt actiu i que la producció obtinguda fos fàcilment comercialitzable i barata. La terra era fèrtil i tenien rendiments molt elevats. A més, si aquesta fertilitat s'esgotava els pagesos es movien cap a l'oest. Com que la terra era gratuïta, el cost era zero. Com a conseqüència d'expansió cap a l'oest, l'augment constant de la producció va provocar una caiguda dels preus, i els pagesos van mecanitzar al màxim la producció. A la dècada de 1.880 exportaven de manera massiva cereals i carn a Europa. El fet de tenir menjar abundant i variat, va permetre la industrialització a EE.UU. Mentre a Europa a finals del XIX importava matèries primeres de la resta del món per transformar-les i vendre-les a fora en forma de manufactura, EE.UU. importava en canvi mà d'obra, doncs era escàs i car (salaries alts). La industrialització de EE.UU. es basava en la immigració. Tots els dissenys industrials es basaven en l'estalvi de treball. Tenien dos components:

- Estandarització del producte.
- Substituir treball humà per treball mecànic.

Aquestes innovacions en un sector, s'expandien a tots els altres sectors. Es va difondre molt ràpidament sota una alta demanda creixent. Amb la mateixa maquinària podrà construir més productes que era demandada per milions de consumidors. Això permetia situar la seva producció molt per sobre de la dels països europeus.

jueves, 4 de marzo de 1999

El canvi tècnic va permetre als EE.UU. fer front a aquella escassetat relativa de treball que provocava salaris elevats, i permetia produir en massa grans quantitats de productes per una demanda creixent.

- **Japó i les economies exportadores.** La modernització del Japó comença a 1.868 amb el període Meiji, abans d'aquesta etapa era una economia molt tancada a l'exterior i fonamentalment feudal. Al 1.868 després d'un període de guerra interna, s'instaura un nou sistema polític amb base en l'Emperador. És un sistema centralitzat, al contrari de l'anterior sistema. Els Sumeris eren un sustrat de la noblesa que donava suport a l'Emperador. La reforma econòmica consistia en:
 - A partir de 1.853 els Europeus bombardejen Japó i els obliguen a fer comerç de té, cotó i seda amb Europa, i a més era un país potencialment molt important, i tenia un nivell de riquesa capaç d'absorbir les exportacions dels Europeus.

La societat Japonesa i l'emperador, veien avantatges a mantenir relacions exteriors, per poder adquirir tecnologia per començar el procés de industrialització, però rebutjava el tipus de vida de la societat occidental. Entre 1.868 i 1.881 van fer unes reformes financeres que podem destriar en dues etapes:

- 1.868 / 73 – 1.880. Van promocionar el desenvolupament de la banca privada, i una política industrial molt activa. Per aconseguir-ho, va emetre deute Públic i crèdits externs, el que va generar un procés d'inflació i desequilibris en la balança exterior. Van crear un banc central com a únic emissor de moneda, el Banc del Japó, i serveix de Caixa financera al govern. La resta de bancs es van especialitzar en exportacions i importacions o a l'indústria, etc. L'altre element va ser desempallegar-se de totes aquelles indústries que eren propietat de l'estat a grans grups econòmics molt lligats a la banca. Aquesta reforma va estabilitzar les financeres del país, i es va finançar el país, i es va constituir a partir de l'expansió de l'agricultura en aquesta etapa. Fins aquest moment, l'agricultura estava formada per petites explotacions treballades molt intensament. Produïen arròs, que exportaven i utilitzaven per alimentar la població (*lectura*). La Seda i el cotó eren dos productes molt importants en la producció,

però no podia competir amb la gran indústria europea. Un altre producte que es produïa en aquestes explotacions era el té. La fiscalitat pública, els impostos, es concentrava sobretot en els pagesos, avaluaven cada

- tenència pagesa pel que potencialment podia produir. Aquesta enorme pressió, feia que es relacionessin aquelles explotacions que eren més eficients, les altres es defecien i els seus treballadors marxaven cap a les ciutats. Les exportacions agrícoles finançaven el procés de industrialització. Amb la pressió que exercia sobre la comunitat pagesa, l'estat subvencionava el creixement industrial. Per estendre el seu domini a Àsia necessitava una gran flota militar, el que va provocar una indústria siderúrgica molt important. Al 1913 la despesa governamental significava una quarta part del PNB, i van sorgir grans conglomerats industrials que produïen grans quantitats de bens a un preu baix. L'estat fomentava sobretot la gran indústria.

lunes, 8 de marzo de 1999

- **Els països nous i les altres economies exportadores.** Perquè el comerç internacional no fou un motor de la industrialització en molts països? Explicacions econòmiques i no econòmiques. Algunes zones no s'han industrialitzat mai, sobretot degut a l'ambient inhòspit o dificultats biològiques, com Àfrica central o el Pol Nord. Hi ha dificultats de caràcter cultural, algunes són poc receptives a la cultura d'occident. En termes econòmics, desde la perspectiva de com s'estructura la producció en aquests països, podríem trobar dos tipus de causes:

- Es van integrar molt tard al creixement econòmic i no la van poder aprofitar completament. L'explicació és que la xarxa de transports no s'havia construït i no podien treure cap a l'exterior tot el que es produïa dins del país, i els europeus van començar a invertir a finals del S. XIX. Una causa més important era que hi havien obstacles que impediïen la difusió dels impulsos del creixement econòmic internacional cap a l'interior d'aquests països, i trobaven entrebancs per desenvolupar-se dins del país:
- La tecnologia. Al mercat internacional es podia adquirir maquinària que oferia noves oportunitats i augmentava la productivitat. Si desenvolupaves un sector exportador capaç d'aprofitar aquesta tecnologia, aquesta pot servir de base perquè altres sectors la difonguin a l'interior.
- La demanda. Aquest sector exportador tenia demanda del país, i desenvolupen d'altres industrials relacionades amb aquesta.
- Les economies exportadores pageses, a on les que el sector principal d'exportació és de caràcter agrícola, a on els productors són petits pagesos, amb una estructura de propietat molt fragmentada, i que la estructura de treball principal és la família, i la podem trobar al Sud-est asiàtic. La demanda europea i nordamericana creix molt ràpidament, i provocarà un fort augment de la producció d'aquests bens en aquest país. Aquest increment en la oferta es farà multiplicant el nombre d'explotacions i l'intensitat de treball. D'això es derivava que les exigències del producte exportat sobre altres productes manufacturats o sobre el canvi tècnic era mínima.

Aquest model de creixement tenia efectes distorsionadors sobre la distribució de la renda: els exportadors i la massa creixent dels productors.

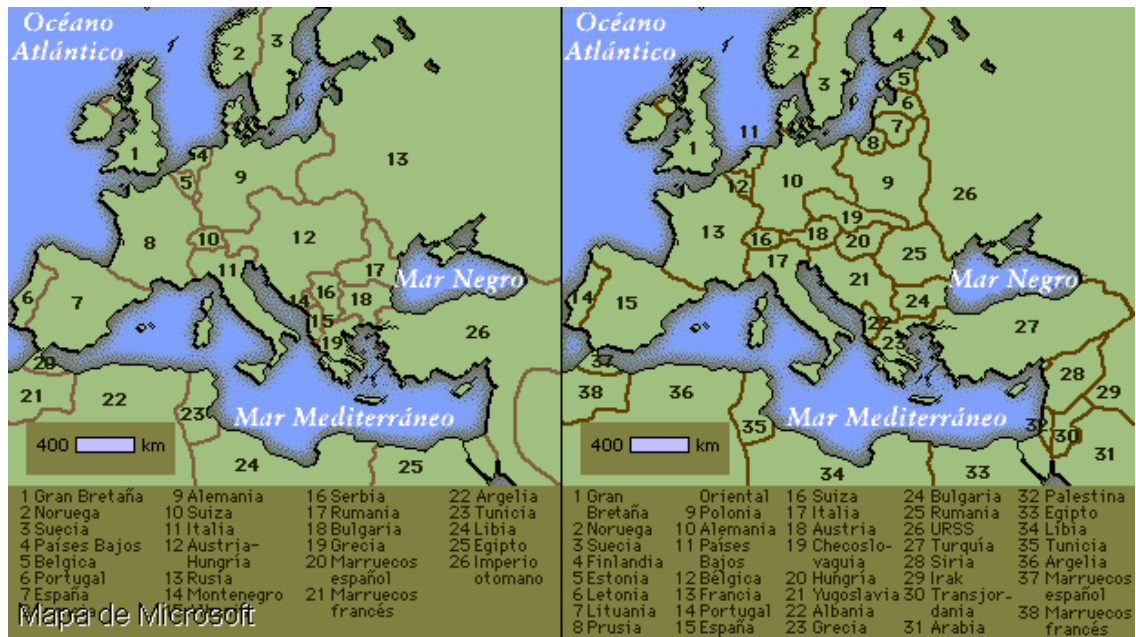
jueves, 11 de marzo de 1999

TEMA 7.- CRISI I TRANSFORMACIONS DE LES ECONOMIES CAPITALISTES ((1.900 – 1.939))

- **Aspectes.** El procés de difusió de la industrialització va ésser desigual i s'havia expandit amb una intensitat decreixent cap al sud i cap a l'est. Encara que el procés va ser desigual, les nacions més industrialitzades, tant d'Europa com de fora d'Europa havien mantingut entre elles unes estretes relacions econòmiques i un

creixement econòmic, això era degut a que fins 1.913 les disparitats en els nivells de renda per capita en aquestes nacions industrials no eren excessivament grans, i que aquest equilibri econòmic i comercial era afavorit per la complementarietat en els intercanvis comercials. Això caracteritzaven el creixement econòmic fins a 1.914, i el patró or facilitava aquestes relacions internacionals fluïdes. Aquesta estabilitat del patró or va ser el que començaria la I Guerra Mundial, i introduiria canvis en l'estructura econòmica i política en països europeus al llarg de dues dècades. Aquestes estabilitats es mantingueren fins a la II Guerra Mundial. Els dos grans blocs de països estaven encapçalats per França, Anglaterra, Rússia i EE.UU. per una banda i Alemanya per una altra. La guerra va suposar uns 4 anys, degut a l'abast del conflicte, i pel caràcter de la guerra. Mobilitza una gran quantitat de recursos humans i materials, més de 60 milions de persones per combatre en el front, i la capacitat de destrucció que tenien les armes. Els dos exercits són molt poderosos, i es va convertir en una qüestió de esgotar l'enemic i obligar-lo a rendir-se. Amb la marina van bloquejar el comerç europeu i els països centrals europeus no tenien comerç exterior, el que va obligar a Alemanya a presionar més a la seva població per obtenir recursos (més impostos, mobilització dels soldats interiors). Fins a 1.918 la situació va ser aquesta. L'intervenció de EE.UU. va fer que la capacitat de tir es multipliqués en els aliats. L'altre factor va fer que la societat civil dels països centrals es va desintegrar i van deixar de donar suport al govern i l'exercit. Es van rendir per falta de recursos. Es van iniciar els Tractats de Pau i el Tractat de Versalles.

- **Les Seqüeles de la guerra.** Va haver una gran quantitat de perdues demogràfiques. La I Guerra Mundial ocasionà 8 milions de morts, alguns degut als bombardejos sobre poblacions civils, i a aquests, que són 5 milions, s'han d'afegir totes les víctimes que va provocar la grip de 1.918, les matances dels Balcans i els no nascuts durant aquell període, el que va donar un total de 22 milions de perdues. Les perdues de caràcter material va suposar 2.000 milions de lliures, sobretot a les zones properes al front. Aquestes perdues, eren les més fàcils de recuperar. Les que van tenir un impacte major van ser les de la Tabicació d'Europa, amb el I Tractat de Versalles van fer importants amputacions de territori per alguns països. Va afectar sol·licitar la xarxa ferroviària com a conseqüència de l'esforç bèl·lic i de les polítiques econòmiques, es van introduir canvis en l'economia.
- Excés de capacitat productiva, la producció que exigia la guerra, per sobre del normal, exaurí la demanda potencial d'aquell bé per molts anys.
- Els països van haver de produir més aliments dels que produïen abans, i a més tenien una demanda externa, els que els europeus van deixar de produir a causa de la Guerra.
- El declivi europau. Un cop acabada la guerra, Anglaterra té una capacitat productiva molt menor que la de EE.UU. i sortirà amb un canvi a nivell financer com a conseqüència de que Europa s'havia endeutat amb EE.UU., i no hi havia capacitat de pagar-ho.

lunes, 15 de marzo de 1999

- La inestabilitat econòmica dels anys vint.

- Els problemes de la reconstrucció.

- Els deutes de la guerra i les reparacions. Entre 1914 i 1.98 coma conseqüència del tipus de finançament que van optar els països beligerants per portar a terme la guerra. Tres formes de finançament:
 - Incrementar la fiscalitat i l'augment dels impostos, aquesta mesura no comptava amb el suport popular, i molts països van recórrer a la fiscalitat selectiva, només en aquells sectors a on hi havia més benefici: La Indústria militar i la de Bens d'Equip.
 - L'endeutament extern, demanar crèdits a altres països
 - Generar inflació, a un país que no podia incrementar més els impostos, l'Estat pot emetre deute que es comprat pel Banc Central.

Els països aliats (França, Gran Bretanya, Itàlia) van recórrer a demanar crèdits, sobretot a EE.UU., i en menor mesura a la inflació i a l'increment de la fiscalitat. Si es genera inflació, es disminueix el poder adquisitiu de la gent, per tant, s'inverteix en aquells sectors que donarà un major guany (: La Indústria militar i la de Bens d'Equip). Degut a que l'augment de la fiscalitat no era suficient van recórrer a l'endeutament exterior, doncs suposaven que el deute el pagarien els països vençuts. A l'acabament de la guerra, s'havien de tornar els préstecs a EE.UU., que pujaven a 26.000 milions de \$.

Com es podria tornar si ara Europa era importadora de capital? I a més, els vençuts havien de pagar les reparacions de guerra, s'havia de fixar una quantitat que Alemanya havia de pagar, aquesta quantitat va ésser de 33.000 milions de \$, i era molt desproporcionada, degut a que així els països guanyadors podrien pagar els seus deutes, i podrien invertir a dins del país.

Per fer efectiu el pagament dels deutes, una part dels interessos seria pagat pels beneficis amb el comerç amb els països del 3er. Mon, a on Europa tenia una Balança comercial favorable. Això va permetre pagar una part del deute.

Els vençuts havien de pagar els 33.000 milions de \$, com va dir Jack Keynes, era molt superior a la deuta dels països aliats. Com un país que s'havia quedat sense les zones econòmiques vitals podria pagar? A més, els

països aliats practicaven una forta política proteccionista, i l'activitat principal ja desde 1.914 a Alemanya era la exportació, així doncs es va preveure que Alemanya no podria pagar.

- **Inflació.**

- La hiperinflació Alemanya, de 1.919 a 1.923. Es coneix per hiperinflació quan una economia arriba a un punt en el que el diner mor, es a dir, que el preu del paper i la tinta del diner val més que el valor del diner. Alemanya havia quedat amb una situació econòmica que no li permetia pagar aquestes reparacions. El marc alemany continuava mantenint la seva cotització (5 marcs per \$) fins a 1.919, degut a que els economistes havien cregut que, malgrat els problemes d'Alemanya, aquesta es recuperaria molt bé. A partir de 1.919 fins a 1.921, com a conseqüència de la política monetària del govern alemany, el marc va baixar la cotització i a partir de 1.921 va caure en picat, el que es coneix com a hiperinflació els preus es van multiplicar per 1 Bilió de vegades. Causes del procés inflacionari. En la situació d'Alemanya només hi hà dues opcions per poder sortir-ne:
- Incrementar els impostos, però només fins a un nivell, doncs si es pujaven molt podien haver revoltes populars.
- La fabricació de diner, emetre diner en excés i deute públic, que eren comprats pel Banc Central Alemany, a un preu molt per sobre que el que tindria al mercat. Aquesta injecció de diner a l'economia va fer que la cotització del marc, com a conseqüència de que el marc era més abundant, baixés.

Aquesta política inflacionària, permetia que els empresaris tinguessin diners per comprar fora. Però en depreciar-se la moneda, comprar a fora era cada vegada més car, el que repercutia en els bens de consum. La inflació era necessària per poder pagar el deute, i van arribar a un punt en que els diners no valien res. Això va repercutir de manera diferent en els grups socials alemanys.

- Els Rendistes de finques i edificis a llarg termini portaven la pitjor part, doncs la renda era la mateixa durant molts anys, i amb la depreciació de la moneda, perdrien diners.
- Els treballadors i empresaris industrials no van ser perjudicats, doncs els preus dels productes que feien pujaven molt rapidament. Els treballadors industrials cobraven cada setmana, aleshores, cada setmana s'ajustava el poder adquisitiu del treballador.

L'estat, per evitar aquests problemes, sobretot en el comerç internacional, es va inventar una moneda anomenada Route-marc, que tenia com a objectiu evitar la inflació i la depreciació del marc i no que no sorti tan perjudicat en les exportacions. Per donar solidesa a aquella moneda va oferir com a reserva el sol fèrtil d'Alemanya. Poc a poc es van anar endarrerint els pagaments d'Alemanya, i França, un dels països que més depenien del pagament d'Alemanya, va invadir la zona del Rhur, el que va generar moltes tensions socials, i va estar a punt de convertir-se en una guerra entre la gent del Rhur i els francesos. Així EE.UU. va intervenir, per qüestions de caràcter econòmic, doncs EE.UU. no podria cobrar el deute si hi havia un altre conflicte militar. Això es va conèixer com a Plà Dawes, EE.UU. va prestar diners a Alemanya a un interès baix perquè pogués refer la seva economia i pagar les reparacions de guerra. A més, va exigir a Alemanya que no emetés diner en excés. Això va tenir com a conseqüència l'increment de l'atur. La resta de països europeus van patir inestabilitat econòmica entre 1.919 i 1.924. Es va tornar al patró or. La majoria d'experts de l'època pensaven que no es podia tornar al patró or d'una manera immediata, doncs hi havien tota una sèrie de desequilibris a l'economia alemanya. Les indústries havien passat de ser complementàries a ésser competidores. Les reserves d'or ara estaven molt desigualment repartides. Hi havien països que tenien molt, i d'altres que no en tenien. () La cotització de les monedes. Al llarg de la guerra () havia fet que la cotització de les diferents monedes d'Europa havien caigut respecte al valor que tenien a 1.914. Molts països no podien mantenir la mateixa paritat del 1.914. Al 1.922 va haver una conferència per dissenyar un sistema de transició anomenat patró-canvi-or (gold-exchange-standard)

jueves, 22 de marzo de 1999

El patró canvi or permetia la transició dels països que no estaven en el patró or. Al principi s'havia d'admetre que un dels pilars del patró or no es poses de moment en funcionament, aquest pilar era que l'or actués com a moneda circulant, es a dir, que hi hagués convertibilitat. En alguns països si que es va dur a terme, Anglaterra, Suïssa, Suecia, Dinamarca, Noruega i Holanda, que eren els països que tenien moltes reserves d'or. Per la resta de països s'els permetia tenir mes reserves monetaries, part en or i part en monedes convertibles. L'element clau de l'etapa de transició era la de determinar les equivalencies entre monedes, que es la producció i els costos d'exportació d'un país. La paritat ha de tenir estabilitat, per tant hi havia... (???)

- **Els alegres anys vint.**

Tot i la recuperació economica hi havia elements que feien pensar que aquell creixement necessitava ajustaments. Aquestes dificultats tenien a veure amb:

- La productivitat i la millora tecnologica.
- L'evolució dels preus de les materies primeres.
- Els desequilibris financers a nivell internacional.

Entre 1.924 i 1.929 la productivitat mesurada amb productivitat o bé per productivitat per temps o per factors, donen resultats de creixement, es a dir, que els ritmes en la productivitat, s'incrementen tot i que hi havia diferencies notalbes entre països. Els factors van ser els derivats de la II Rev. Tecnologica, que com a conseqüència de la guerra havien avançat molt, com la industria de l'automobil, o l'electricitat que es va aplicar de manera massiva als processos industrials. Aquesta II Rev. Tecnologica havia apres altres coses de la guerra com l'estalvi energetic i la substitució de materies primeres. Degut a la guerra hi havia escassetat d'inputs, va tenir conseqüències immediates en els productors de materies primeres. Com s'havia de distribuir els guanys de l'augment de la productivitat? Els preus tendien a baixar, el que permetia una gran acumulació de Beneficis. Si una part no es derivava cap al sou dels treballadors, es podia acabar devorant la demanda, la oferta va superar a la demanda, ja que la renda no augmentava. Durant els anys de guerra, els països productors d'aliments, i materies primeres havien incrementat la seva productivitat per la introducció de noves tecnologies. Aquest increment de la producció total va fer que a partir del 1.918 els preus dels productes primaris caiguessin, perque els països que compraven aquells productes tornaran a produir i no li caldràn les exportacions. Un altre factor seria que molts països europeus intentaven substituir algunes d'aquelles importacions per d'altre materials. Aquests canvis en la politica dels països europeus van obligar als països per controlar les seves importacions van esser fallits, i la caiguda dels preus va fer que les seves exportacions que eren necessaries, fossin cada vegada mes cares, i al llarg d'aquests anys, el seu deute va anar augmentant.

lunes, 23 de marzo de 1999

El volum d'exportació a EE.UU. i de credits externs representava una part molt petita del PIB total, es a dir, el que pasava fora no afectava els EE.UU. La colocació de capitals a fora tenia caracter especulatiu, al contrari que als països Europeus. Al llarg d'aquest periode hi havia inestabilitat a tot arreu, però hi havia creixement, com EE.UU. i Japó, que van incrementar molt el seu PIB. La crisi va tenir lloc en el país que mes havia crescut en aquesta etapa, EE.UU. Havia crescut un 30% el seu PIB.

- **La crisi nordamericana del 1929.**

- **La primera crisi de confiança del pensament econòmic i la depressió del 1.929.**

En el terreny monetari l'adjuts de l'equilibri entre la oferta i la demanda es feia mitjançant el patró or, i els mercats de bens i de factors es feia mitjançant els preus relatius dels bens, el preu d'un bé respecte dels altres. Això passa sempre que hi hagi competencia perfecta, i no hi havia necessitat de fer ajustos. Com a

conseqüència de la Primera Guerra Mundial hi havien hagut perdues i problemes amb l'economia. I competència en determinats mercats (monopolis i oligopolis). Qualsevol intenció governamental en l'economia generaria problemes i s'havia de deixar lliurement a les empreses que actuessin lliurement en el mercat, perquè els problemes s'ajustarien d'una forma natural. Això era un concepte molt arrelat en els governs.

- **Les causes de la crisi del 1.929.**

El creixement econòmic es va accelerar molt ràpidament entre 1.920 i 1.929. Es produeix a partir d'una sèrie d'expansions de sectors productius. Ha augmentat el poder adquisitiu i ha generat una demanda no satisfeta degut a l'assignació de recursos a la indústria de la guerra. Acabada la guerra hi haurà una forta pressió en la demanda de habitatge. Es produeix un fort auge de la construcció immobiliària. El preu tan baix de la terra permetia el creixement extensiu de la construcció d'habitatges. La construcció de carreteres estimulava la despesa en bens com quitrà, enllumenat públic, la indústria del gas, clavagueram, etc. El desenvolupament d'aquest barris anava lligat a la producció de cotxes i els sectors relacionats. El creixement d'aquests sectors va fer créixer molt la productivitat, i els preus no augmentaven (no hi havia inflació). El mercat de treball augmentava, i la productivitat estalviava treball, el que va provocar que els salaris es mantinguessin estables. Entre 1.913 i 1.929 el poder adquisitiu del treballador, havia crescut un 5% i la productivitat en aquest mateix període va créixer un 50%. Els Bcis. Un 52% i els Dividends un 62%. Aquest creixement, segons el cicle de la venda, podia crear problemes i tota la producció satisfaria ràpidament la demanda disponible. Els treballadors cercarien els sectors a on els beneficis eren més elevats, a la Borsa, i s'invertia en Fons d'inversió.

jueves, 8 de abril de 1999

La Reserva Federal vapujar els tipus d'interès fins al 8%. Es van tornar capitals invertits a Europa per invertir en Bancs Americans. Els Bancs van augmentar el seu nombre de morosos. Les agències de inversió van tenir problemes perquè els seus clients van vendre les seves accions i no tenien liquiditat per pagar. A la Borsa es comencen a vendre les accions d'aquestes agències, i cada vegada el preu es més baix.

A mediados de 1929 nueve millones de estadounidenses (de una población de 122 millones) habían invertido sus ahorros en el mercado de valores. Muchos de estos inversionistas habían colocado todos sus ahorros en la Bolsa, animados por asesores económicos incompetentes o malintencionados. Se crearon nuevas empresas con fines especulativos y, debido a la fe ciega que se tenía en la capacidad del mercado para crear rendimientos espectaculares, sus acciones aumentaron de precio con rapidez. En marzo de 1929 Herbert Hoover fue nombrado presidente. Su antecesor, Calvin Coolidge afirmaba que el precio de las acciones era todavía muy bajo. Pero algunos empezaron a temer que, como todas las burbujas de jabón, también ésta tendría que explotar. El banco de la Reserva Federal estadounidense aumentó en un 1% el tipo de interés y aconsejó a sus bancos que no prestaran dinero para invertir en la Bolsa consejo del que se retractó poco después debido a que uno de los directores de la Reserva tenía intereses en el mercado de valores.

Con el tiempo algunos profesionales financieros pensaron que tal vez fuera más rentable invertir en otros activos fuera de la Bolsa, por lo que empezaron a vender sus activos bursátiles. Se inició un fuerte movimiento vendedor. El 23 de octubre se vendieron seis millones de acciones, a precios cada vez menores. Al día siguiente, el "jueves negro", se vendió el doble. El lunes se vendieron nueve millones de acciones; el precio de las acciones había caído en más de 14.000 millones de dólares en menos de una semana. En el "martes negro" se colapsó la Bolsa; el precio de las acciones de las mayores empresas, como General Electric o Woolworth, también cayó. Ese día se vendieron más de 16 millones de acciones, con una pérdida de valor superior a los 10.000 millones de dólares. Lo que ocurrió en Wall Street se reprodujo de una forma vertiginosa en las demás Bolsas de Estados Unidos, desde Chicago hasta San Francisco.

Fue un triste final para un decenio marcado por el optimismo, el alto nivel de empleo y la prosperidad. Como es obvio, a partir de esta crisis desapareció la confianza en la banca, los banqueros, la Bolsa y los agentes

financiers. Se generalitzaren les dimissions i les quiebrades. El impagament i la morositat en les hipoteces se disparà. La classe mitjana se reduí. Moltes persones quedaren sense treball; augmentà el desocupament en més de dos milions de persones en menys de sis mesos. Aunqú molts analistes pensaren al principi que se tractava d'un ajustament passatger del mercat, el crack de Wall Street marcà el principi de la Gran Depressió de la dècada de 1930, sentant les bases per a la creació del New Deal de Franklin D. Roosevelt en 1933.

- **Expansió de la crisi a través del comerç.** La llei Smoot-Hawley de 1930 impulsava el proteccionisme. Entre 1929 i 1932 els preus dels productes primaris van caure un 60%, degut a la caiguda de la demanda. Va impedir la exportació als països productors de matèries primeres i manufactures, i aquests no podien pagar els diners rebuts de EE.UU. i Europa. També va afectar als països europeus. (???)

lunes, 12 de abril de 1999

En la mesura que es prohibia l'exportació, afectava l'economia de tots aquells països exportadors. Això va provocar una enorme deflació de preus. Els països més afectats van ser els exportadors de matèries i aliments, sobretot del tercer món, doncs no tenien un mercat interior capaç d'absorbir tota la producció. Aquests països tampoc podien pagar les importacions que feien per la manufacturació, ni tampoc pagar els interessos dels crèdits concedits dels països europeus.

- **Expansió de la crisi a través de les finances.** Va començar al 1928 amb la pujada dels tipus d'interès, i a partir del 1929 el van pujar encara més, el que va provocar que els capitals invertits en els països exteriors tornessin als països d'origen, el que augmentava la dificultat per tornar els crèdits i els interessos, i l'estancament professional de l'indústria. S'havien de prendre mesures que trencaven l'ordre econòmic establert. La tornada al patró or i la no intervenció pública en la economia. Aquests mesures es van haver d'anular a partir del 1930, doncs el patró or feia encara més difícil el proteccionisme i amb l'augment dels tipus d'interès dificultava el mercat interior. Amb l'abandonament del patró or d'EE.UU., tothom el va abandonar amb ell. El resultat va ser que entre 1929 i 1931 excepte els francesos, tothom va devaluar la moneda, i augmentaven el proteccionisme, el que agreujava encara més la crisi. L'única manera en una situació de crisi d'activar l'economia es que des de fora del mercat es produeixi una situació capaç d'activar l'economia. Aquest es l'estat. La inversió s'ha de fer en sectors que generin un increment de la demanda efectiva (consumidors i empresaris), aquells que generin molta ocupació i que promoguin l'activitat industrial. Una vegada l'estat havia engegat l'economia, el que sostenia el creixement era el consum privat.

- **La depressió dels anys trenta i les polítiques de recuperació.**

- **La difusió de les tesis Keynesianes i la recuperació econòmica.**

A Anglaterra, ni la inversió pública no va tenir cap impacte en la seva economia. La recuperació es va fonamentar en les seves indústries principals (cotó i carbó) i en la demanda interior i de les colònies, però va ser un creixement lent. França havia acumulat gran quantitat de divises durant els anys 20, pel que es va mantenir en el patró or. Van adoptar doncs el sistema Keynesià, baixar el tipus d'interès i augmentar la despesa pública. Els països nòrdics van engegar una política de forta intervenció pública. Es van mantenir fora del patró or, i a més generaven endeutament públic, que tenia com a objectiu la construcció d'infraestructures, ajuts a la renovació tecnològica, i engegaven la primera política social (escoles i sanitat gratuïta). Això va fer pujar el nivell de vida dels treballadors, i per tant un increment de la demanda interna, i un augment de la activitat industrial.

- **El New Deal: Els EE.UU.**

De 1929 a 1933 va governar a EE.UU. el president Hoover. No va fer absolutament res, i la responsabilitat

de que la crisi fos tan greu va ser en part seva. Es va imposar la prohibició de l'alcohol, el que va fer disminuir la popularitat de Hoover i es va elegir com a president a Roosevelt. Roosevelt va prendre decisions que moltes vegades tenien baix cost. Va fer una conferència a la radio els divendres a la nit a on explicava quines mesures prendria el govern. Va introduir la motaroria dels 100 dies, en la que ni la premsa ni la oposició podia criticar a un nou govern. Les mesures van ser de caràcter financer, al sector agrari, les relacionades amb l'economia industrial i les de l'economia social. Helas aquí:

- **Caracter financer.** Des del 1.929 la Banca estava en fallida, però sense cap mena de solvència. Va tancar tot el sector financer, i per tornar a obrir els bancs havien de demostrar que podien fer front a una activitat financera normal. A partir d'aquell moment la Reserva Federal d'EE.UU. controlaria un fons de garantia dels Diposits Bancaris. A partir d'aquell moment es va tornar a fer diposits als Bancs.
 - **El sector agrari.** Era un sector important, i s'havia produït una disminució de la demanda. Roosevelt pretenia mantenir el nivell de renda dels pagesos i evitar que els pagesos caiguessin més. Va fixar una explotació de cultiu màxima, el que va restringir la producció. També va donar una subvenció per totes aquelles terres que deixaven de cultivar. Amb aquestes mesures es va limitar l'oferta i els preus van deixar de caure. També va concedir crèdits barats perquè poguessin renovar el bestiar, la maquinària i poguessin tenir assessorament tècnic, perquè poguessin cultivar productes més rendibles.
 - **Activitat Industrial.** Roosevelt volia augmentar els Beneficis i salaris alhora, ho volia fer a través de dues línies d'actuació: Augmentar el poder de negociació dels sindicats que permetessin aconseguir salaris més alts. També volia que les empreses d'un mateix sector es fusionessin. No ho va poder aconseguir perquè les associacions industrials estaven prohibides per llei.
 - **Política social i construcció de l'estat de Benestar d'EE.UU.** La majoria d'aquestes inversions es feia sobre la base de que els ingressos no podien superar les despeses. Per fer això es podien incrementar els impostos o fer una nova política econòmica que generi més beneficis a l'Estat. Entre 1932 i 1938 aquesta despesa va ser limitada. Al 1939 es va augmentar aquesta inversió com a conseqüència de la guerra. Això va obligar a l'estat a endeutar-se per poder pagar totes les comandes d'armament.
- **L'economia Política del Nazisme.**

A Alemanya, durant aquests anys el PIB va augmentar més ràpidament que a qualsevol altre país industrial i va reduir el nivell d'atur. La crisi en 1929 i 1932 va ser més dura a Alemanya que a qualsevol altre lloc, i la crisi del 1929 va deixar a l'Economia Alemanya sense capitals que l'havien donat estabilitat durant els anys 20. Quan s'acaba aquest fluxe l'economia alemanya va quedar estancada. Entre 1929 i 1932 la nula intervenció del govern alemany va fer que la situació econòmica empitoresca cada vegada més. A les Eleccions del 1932 va guanyar el partit Nazi. Hitler va formar govern amb els altres partits de dretes. L'objectiu de Hitler era assegurar-se guanyar les següents eleccions del 1.933, el que li va permetre dissoldre el senat i el parlament i tenir la majoria absoluta.

jueves, 15 de abril de 1999

Al final dels anys 30, Alemanya va baixar a casi zero la seva taxa d'atur. Es va aconseguir gràcies a una sèrie d'èxits estadístics, a través de mesures estrictes. Una d'aquestes mesures va ser aconseguir la Triple K (kasa, kuina i kinder). Això va tenir forta implicació en polítiques posteriors. La segona mesura per eliminar l'atur va ser l'instauració del servei militar obligatori de durada llarga a tots els majors de 18 anys, lligat amb la militarització novament d'alemanya. La reducció de l'atur va ser molt important. Abans de la guerra hi havia més demanda que oferta de treball. L'esforç econòmic alemany es pot dividir en dos grans etapes:

- 1.933/36. Alemanya va créixer ràpidament degut a les enormes inversions que es van fer en infraestructures construcció de carreteres, ferrocarrils. L'estat va fer una enorme inversió en aquests sectors, doncs reduïen ràpidament l'atur. Durant aquest període era l'estat el que va fer el major esforç inversor.

- 1.936/39. La inversió pública va ser l'element clau del creixement econòmic, i es desplaça cap a la indústria de defensa i l'indústria pesada. Aquest esforç econòmic es va finançar amb 3 elements:
- La fiscalitat, en aquest període el govern nazi va incrementar els impostos sobretot en els bens de consum, però era insuficient per aconseguir diners per mantenir la inversió i el creixement econòmic, per tant es va recurrir a l'endeutament, a través d'augmentar la oferta monetaria, que vol dir augmentar la inflació. Es van emetre lletres de la companyia MEFO, una empresa que no existia realment, formada per l'estat i 4 de les més grans empreses metal·lúrgiques d'Alemanya. MEFO era l'encarregada de la construcció d'armament a Alemanya. Amb aquestes lletres, l'estat pagava la construcció d'armaments i eren acceptades pel banc central Alemany però no les cobrava mai. De tant en tant obligava a les 4 grans empreses associades en la MEFO a destinar una part dels seus beneficis en l'adquisició d'aquest paper. D'aquesta manera encobria el procés inflacionari. L'emissió de deuta pública entre 1.934 i 1.939 va suposar un 40% del producte nacional brut. Anava destinada al mercat interior. L'estat obligava a les grans empreses de l'indústria bèlica i pesada a adquirir una part d'aquest deute, pagant-ho amb els seus beneficis. Una altra part de la deuta era comprada per la Banca privada. L'altra part era comprada per les economies privades.
- La política salarial, la contenció dels salaris i del consum. Es va reduir el nivell de vida dels alemanys i van haver-hi salaris baixos.
- El comerç. Alemanya necessitava importar aliments i matèries primeres per incrementar el seu ritme de creixement econòmic. Alemanya era deficitària en combustible i minerals no ferroginosos. El problema d'Alemanya al 1.930 era que tenia poques divises i les havia de destinar a comprar productes als països més avançats. Com a resultat del proteccionisme, les possibilitats de comerciar resultaven molt cares. Va signar una sèrie d'acords comercials amb els països exportadors d'aliments i matèries primeres, que es fonamentaven amb un pacte sobre el tipus de moneda que s'havia d'utilitzar en aquests intercanvis. Era 1 marc alemany creat exclusivament pel comerç, el ASKI-MARK.

lunes, 19 de abril de 1999

A finals dels 30, quan l'únic que sostenia l'economia era la indústria d'armament, aquest nivell de creixement ja no podria continuar sobre aquesta base de l'inversió pública. La indústria demanava més treball, i l'atur era molt baix, el que pujava els salaris. Alemanya planejava la invasió de l'europa oriental per la seva expansió econòmica. Segons Hitler la guerra havia de ser curta i intensa per no donar opció als contraris a reaccionar. D'aquesta manera va aconseguir Polònia. La indústria d'armament estava concebuda per fer front a guerres curtes. Així els alemanys una vegada començada la guerra no van canviar el seu esquema econòmic d'abans de la guerra pel que l'esforç bèlic era molt limitat. A partir del 1.942, amb la derrota de Stalingrad van canviar. Esta claro, no? Pues eso. Entre 1.943 i 1.945 el nivell de vida dels Alemanys va ser superior que als països aliats.

• Una economia de planificació centralitzada: La Unió Soviètica.

• L'economia rusa abans del 1.917: el dualisme social i econòmic i primeres temptatives modernitzadores.

Entre 1.861 i 1.917 Rússia era una Autocràcia, un sistema monàrquic basat en l'Emperador. També era una societat molt gran, hi vivien 120 milions de persones. Era fonamentalment agrària, compost per agricultors que devien pagar als terratinents propietaris de la terra, que quan es va abolir podien esdevenir propietaris de la terra a canvi d'un canon molt alt, de manera que havien de produir molt per pagar el canon i a més els impostos a l'estat. Aquesta reforma agrària es va fer per obtenir recursos per industrialitzar el país, i al 1.854 el que havia estat el poder polític i econòmic més important d'Europa va ser desfeta en les guerres del 1.854, derrotada per les petites potències occidentals, degut a que no podia fer front als canons i la indústria armamentística. A més els occidentals comptaven amb una xarxa ferroviària que els proveïa subministraments. Degut a això, van abolir la servitut al 1.861 per tal d'obtenir recursos per industrialitzar-se. El principal

objectiu va ser la construcció del ferrocarril perquè permetria transportar matèries primeres, combustible, etc. d'un costat a l'altre de Rússia, i la demanda de la construcció del ferrocarril impulsava les indústries. En canvi la indústria de béns de consum va tenir poca demanda, doncs la demanda privada no podia pagar degut a les fortes imposicions fiscals. Abans de la Primera Guerra Mundial les dificultats d'aquest model ja havien sortit. Degut a la pobre capacitat bèlica. Això va fer que la major part dels excedents fossin absorbits pel front i l'economia interna es ressentia de la mobilització de mà d'obra, el que va fer que la producció agrícola i industrial caigués. Degut a la poca capacitat armamentística molts soldats van abandonar el front (KERENSKY).

• L'economia soviètica entre 1.917 i 1.929

A partir del 1.917 s'instauen els soviets, que eren consells petits. Després de la Revolució van repartir la terra entre els pagesos i van anular els canons que pagaven, i ells van signar la pau. La producció de subministraments per les ciutats era complicat perquè s'havia desestructurat durant la guerra. A Rússia va esclatar una guerra civil entre l'exèrcit soviètic i l'exèrcit zarista. L'exèrcit zarista va rebre suport de les potències occidentals i intentaven ofegar l'exèrcit soviètic. Aquests van intentar mantenir el seu exèrcit i tornar a conquerir allò que havien perdut, el que es va anomenar Comunisme de Guerra. Havien d'aconseguir que les petites explotacions agràries produïssin per alimentar l'exèrcit. La Col·lectivització Total volia dir que tots els mitjans de producció passaven a mans de l'estat, excepte la terra i la major part de la producció s'havia de destinar a la guerra, i això va provocar una caiguda de la producció degut a la mala planificació. Van fer que tita la gent desocupada emigrés de la ciutat cap al camp, però generava un problema al camp degut a que les explotacions de terra es van fragmentar, el que generava una agricultura amb un alt nivell d'autoconsum, i la quantitat que anava cap a les ciutats era molt petit. Llavors van incautar una part de la collita per al consum urbà. Al 1.922, quan els occidentals van abandonar la guerra i va arribar la pau es va començar la Nova Política Econòmica (NEP).

jueves, 22 de abril de 1999

Tenia com a objectiu recuperar els anteriors nivells productius (industrial i agrícola), que s'havien ensorrat degut a la guerra civil. La propietat dels mitjans de producció estava dividida entre la petita i mitjana propietat i l'estat.

- Agricultura. Es reconeixia la petita i mitjana propietat, s'abolien les incautacions, i s'introduïa un impost en funció de la seva capacitat productiva, la resta es podia comercialitzar lliurement. L'impost, generalment en cereals, assegurava al govern tenir excedents per subministrar aliments a les ciutats. La producció va assolir gairebé els nivells d'abans de la guerra, però en canvi la capacitat d'exportació era menor, doncs el consum intern de la població havia crescut molt, gràcies a que no havien de pagar els anteriors canons abusius.
- Indústria. Institucionalitzar l'indústria era molt difícil, per tant va tornar enrera i va privatitzar el 96% de la indústria de béns de consum, de tres maneres: Les petites les va vendre i amb les mitjanes i les grans no va privatitzar la propietat, sinó la gestió. L'estat va cedir la gestió als mateixos treballadors. Les grans empreses més importants (telèfons, comunicacions) van mantenir-se en control de l'estat, per assegurar el subministrament a les indústries. La productivitat del sector va augmentar molt, però no tant com la producció agrícola.
- Finances. Necessitaven una moneda, en substitució de l'antic Ruble. Per que fos estable es va fer un presupost equilibrat. Els ingressos havien d'igualar la despesa, per poder importar sobretot tecnologia.
- Comerç. Estava generalment en mans privades, excepte el comerç exterior, que estava en mans de l'estat.

Es va produir un creixement molt gran en aquests anys, però continuaven havent-hi desigualtats. Al principi de la NEP es coneixien les tises dels preus. Degut a que era més fàcil augmentar la productivitat en l'agricultura que en la indústria, els preus dels productes agrícoles van baixar més que els preus dels productes

industrials, i la capacitat adquisitiva dels pagesos era molt més petita que a les ciutats. El creixement econòmic depenia de la demanda privada i amb aquest sistema (NEP) tindrien un procés de industrialització lent. Això va generar un gran debat per decidir (després de la mort de Lenin) si es mantenia la NEP o s'imposava una altra política per industrialitzar. Entre 1.924 i 1.927 hi havia dues posicions, representades per dos grups diferents:

- Dujarin i Stalin, deien que havien de seguir amb la industrialització lenta, perquè encara que hi hagi desigualtats, la base del partit comunista era l'obrer urbà i representaven una part petita de la població, i per fer un gran salt per industrialitzar-se més ràpid d'haurien de fer moltes reformes a l'agricultura i es podria arribar a conflictes amb els pagesos.
- Preobazhensky i Trotsky, defensaven l'acceleració de la industrialització perquè l'economia necessitava uns sectors industrials per créixer, i per fer-ho havien d'aconseguir diners del sector privat i passar-los al sector públic, mitjançant la tisorada de preus i incrementar progressivament els impostos.

lunes, 26 de abril de 1999

A partir de 1.919, les tisorades de preus es van moderar. Entre 1926 i 1928 la orientació política del partit comunista va canviar, i la figura d'Stalin va sortir reforçada, es va convertir en el cap d'estat. A partir de 1.926-27 el govern va practicar una política de preus baixos en la compra de pagesos. I obligava als pagesos a vendre una part cada vegada més gran a l'estat. Davant d'això, molts pagesos emmagatzemaven més gra en lloc de vendre-ho, i això pujava els preus. L'estat aleshores va posar als ciutadans contra els pagesos, per accelerar el procés de canvi de política. Van començar a pagar als pagesos en Deute Públic, en lloc de en diners. Els pagesos, en resposta, van cultivar més cotó o productes més per l'indústria que cereals. Els preus, aleshores es van disparar, i Stalin, davant d'això va incrementar la part que agafava als pagesos, i l'excedent comercialitzable va baixar molt. Aleshores va sorgir la idea de Colectivització Agrària, que volia canviar les petites explotacions en grans explotacions molt mecanitzades. El govern va donar dos arguments:

- El manteniment de les petites explotacions generava desigualtat, que anava en contra de l'idea de societat Socialista.
- Els pagesos més rics havien practicat especulació, i era un perill econòmic.

Alguns petits pagesos havien format cooperatives, una part molt petita de la producció total, i el nivell de comercialització en relació a les altres explotacions era molt alt. Això donava arguments a que les grans explotacions eren més eficients. Al 1.929 s'els hi dona incentius perquè adoptin aquest nou tipus d'explotació, però els pagesos no pasaban per el aro. Llavors l'estat es va emipar i el 1.929 es declarada la colectivització forzada, que conclou al 1.932. Per l'agricultura va suposar molts problemes, perquè els pagesos van destruir la terra, van matar el bestiar, i s'en van anar a prendre pel sac. Això es va notar en el consum alimentari, sobretot en el camp, però en canvi a les ciutats va millorar, i aquest era l'objectiu de l'estat. La colectivització va suposar un increment molt important de la producció. Degut sobretot a l'utilització més racional de la terra, la especialització i la utilització de la maquinària.

• El gran salt: La colectivització i els plans quinquenals (1928-1939)

Entre 1.928 i 1.941 es van posar en marxa 3 plans quinquenals, que tenien com a objectius quines eren les prioritats de l'economia soviètica durant aquestes etapes i cap a on s'hauria de dirigir la despesa i inversió pública mitjançant impostos indirectes en el consum i impostos sobre aquells sectors que encara quedava de l'economia privada, impostos sobre la comercialització de productes interiors.

- Primer pla Quinquenal (1928 / 1932). Es va potenciar sobretot la indústria pesada, com la producció d'acer, ferro i maquinària necessària per la colectivització, i la construcció de carreteres i xarxes ferroviàries i productores d'energia. Per altra part, van deixar de subvencionar altres sectors, com la indústria de bens de consum durables. Durant aquests anys, el consum de la població es va ressentir

força. Un tio anomenat Stajanov va ser un miner que va produir moltíssim en la mineria, i l'estat va fixar els objectius basant-se en el que el tal Stajanov va produir, que era moltíssim. Però com que ningú podia arribar a produir tant com el pavo aquest, tothom ho maquillava comptablement i la planificació va resultar ser desastrosa. El creixement, per tant, durant aquesta etapa, va ser extensiu en lloc de intensiu.

TEMA 8. L'EPOCA DAURADA DE L'ECONOMIA CAPITALISTA

• Guerra i Reconstrucció Econòmica en Europa Occidental.

Finançament bèlic. Durant la Segona Guerra Mundial es va fer a la majoria dels països es va fer mitjançant la fiscalitat i l'endeutament públic. Per tal d'evitar que es produïssin processos inflacionistes els estats van controlar la economia, sobretot en la fixació de preus i salaris. Degut a l'escassetat de recursos en aquests països, depenien de l'ajuda d'EE.UU. EE.UU. cedia als països aliats diners, aliments o armament en forma de préstec o armament que no s'havien de pagar en efectiu necessàriament, sino que una part d'aquests equipament el podien pagar mitjançant el manteniment de les tropes aliades al continent. La reserva la pagaven amb les reserves d'or. Es podien pagar a llarg termini.

jueves, 29 de abril de 1999

Els països que havien quedat fora del conflicte bèlic (Llatino America, Australia, Canadà) van avançar en la industrialització i exportaven als aliats i alemanys minerals i productes per la guerra. Al final de la Guerra, EE.UU. era la primera gran potència mundial, perquè no havia estat afectada pel conflicte, i la seva capacitat econòmica havia crescut tant que podia abastir el mercat interior i a la resta del món mundial. Però la majoria dels països europeus tenien problemes per pagar les importacions, perquè tenien escassetat de dòlars. Es van posar en marxa unes institucions que havien de incentivar el creixement econòmic i el desenvolupament en les relacions internacionals:

- Relacionades amb la recuperació financera. El Fons Monetari Internacional i el Banc Internacional per la Reconstrucció i el Foment tenien dipòsits de les nacions industrialitzades per fer crèdits per aquelles nacions més desfavorides perquè poguessin afrontar la seva reconstrucció, però van tenir importància sobretot a partir dels anys 60.
- Acord de Breton Woods. Van triar un patró-dòlar pels intercanvis internacionals. La seva importància també va ser a posteriori.

Aquests acords van demostrar que els estats havien de intervenir en el comerç internacional i que necessitaven un patró de canvi fix. També es van fer reformes comercials. EE.UU. volia fer un sistema comercial que eliminés tot tipus de discriminació comercial i afavorís el multilateralisme, poder comercial lliurement amb qualsevol estat i que qualsevol avantatge comercial que un país aconseguís amb un altre s'havia d'extendre a tots els altres països que comerciaven amb ells. Van fracassar perquè els Europeus no estaven disposats a acceptar-ho. Per l'acord del GATT (Acord General sobre Aranzels i Comerç) es disminuïen els aranzells (1952) els països que el van firmar van reduir a la meitat els aranzells anteriors. Aquest sí que va funcionar. Ja era hora. Per pagar, donat l'escassetat de dòlar a Europa, es podia comprar a crèdit o pagar amb els escassos recursos que tenien. Marshall va comprendre que Europa no podia comprar com abans, i EE.UU. podia entrar en una etapa de recessió doncs Europa era el seu principal comprador. El Plà Marshall va ser, en una situació de falta de liquiditat dels Europeus, els hi van concedir crèdits als països que tenien una major capacitat econòmica i d'Exportació perquè poguessin comprar productes d'EE.UU. per poder tornar a posar en marxa l'indústria Europea. Aquest pla va suposar diners, préstecs a c/t, donatius (aliments), i material bèlic.

lunes, 3 de mayo de 1999

Caràcter polític del Plà Marshall. EE.UU. estava molt interessat en fidelitzar una part d'Europa, degut a la

gran influència que tenia la Unió Soviètica sobre l'Europa de l'Est. Finalment només es va aplicar a l'Europa occidental. La quota d'exportació dels països marcava la quantitat d'ajuda que rebien. Dos tipus d'ajuda.

- Donatius, ajudes alimentàries.
- Prestecs a llarg termini, per ajudar les importacions de bens semielaborats o maquinària per posar en funcionament la indústria Europea.

Quin va ser l'impacte d'aquestes ajudes sobre el gran creixement de la Renda per Càpita? La recuperació econòmica s'havia iniciat abans que el Plà Marshall arribés, i a més era una part petita de la renda, per tant l'impacte va ser limitat. Les virtuts del Plà Marshall van ser dues:

- Va permetre als estats Europeus aplicar polítiques pressupostàries i monetàries equilibrades evitant l'estrallament financer. Si no haguessin rebut aquests crèdits, els estats no haguessin pogut importar. Els prestecs a ll/t van permetre que les monedes europees es poguessin mantenir. La segona virtut va ser que si EE.UU. no hagués enviat aliments a fons perdut, Europa no hauria pogut invertir en la reconstrucció. L'increment de la despesa militar per la Guerra de Corea entre EE.UU. i China, introduïnt nous equips militars entre 1951 fins a l'actualitat.
- **Establiment de relacions econòmiques internacionals.** Fons Monetari Internacional, Banc Mundial i GATT. Tindran molta importància durant els 70 i 80.
- **Estat de benestar, dinàmica de creixement i canvi estructurat.**
 - Excepcionalitat del creixement econòmic. Entre 1950 i 1973 en general tots els països industrialitzats van créixer molt més que qualsevol època anterior o posterior. Convergència i divergència de les economies més industrialitzades respecte als EE.UU. En termes de PIB, entre 1.950 i 1.973, si EE.UU. es 100, Europa i altres països es van anar apropant a aquest valor. La convergència amb EE.UU. es una divergència amb les economies de països menys desenvolupats. Aquests, mentre Europa estava en guerra va créixer ràpidament, però a partir de 1.970 el seu creixement va ser més lent (NIC) Els països del sud del Sahara han quedat desconectats del creixement, sense res que oferir. Això ha provocat una desestructuració d'aquelles societats.
 - Els factors del creixement econòmic.
 - Inversió, o acumulació de capital, es traduïa en un augment de la productivitat, mitjançant la qualificació del treball.
 - Ocupació
 - Productivitat total dels factors, canvi tècnic, canvis en les organitzacions empresarials i laborals.

Van haver estímuls externs que demandaven cada vegada més producte, com l'increment del comerç internacional entre països industrialitzats, i a partir del 1.975 amb els països menys desenvolupats. Per Europa, el nivell d'obertura de l'economia va créixer, a través de les reduccions aranzelàries pel GATT. L'altre element que va afavorir va ser la demanda interna. La distribució de la població activa per sectors ens mostra com es va transformar l'economia, principalment de l'agricultura van passar a la indústria i el sector serveis, l'element clau van ser les transformacions del sector agrari, la mecanització (augment de la productivitat) i l'introducció de adobs químics (augment de la productivitat per hectàrea). Els preus dels productes agrícoles van caure i va provocar canvis en les pautes de consum. Lleis d'Engel.

Si els preus dels bens baixen, cada vegada són més accessibles per més estrates salarials. La proporció de la renda dedicada a aliments ha baixat des de 1.950. A més, els salaris van pujar. La demanda agregada entre 1.950 i 1.973 es va incrementar molt ràpid, i estimulava la inversió en nous productes que eren absorbits per la població. La diferència del creixement dels anys 20 va ser que els salaris no van pujar en els 20.

- Política econòmica de la plena ocupació. L'estat va mantenir una política ortodoxa després de 1.929 i

nomes intervenia en les finances i el comerç. Això dificultava el creixement econòmic. Durant la guerra de 1.935–45, l'estat va intervenir a l'economia i va invertir en la producció d'armes. L'estat era l'únic que podia invertir sense esperar beneficis a curt termini, i va invertir en un conjunt d'infraestructures necessaries com la xarxa viària i començà a crear l'estat del benestar. L'estat hauria d'oferir a la població uns serveis bàsics. L'estat havia d'aconseguir la plena ocupació. Mitjançant l'increment de la fiscalitat a les rendes mes altes que demanaven recurs cap a les rendes mes baixes. L'altre era el paper de l'estat com a inversor en infraestructures que permetien activar l'economia quan es veiessin símptomes de depressió.

lunes, 10 de mayo de 1999

Entre 1953 i 1973 el creixement econòmic es basava en la demanda interna i el comerç era principalment entre països industrialitzats.

- La política econòmica de l'estat del benestar. Creixement del paper de l'estat en l'economia. L'escassa participació de l'estat en l'economia era sinònim de depressió i atur, aleshores, per la població era encertada la participació del govern en els afers econòmics. La teoria econòmica recomenava quines eren les decisions que havien de prendre els governants. Com es posen en marxa aquests mecanismes. A partir de 1.950 els estats declaren 3 objectius principals:
 - Creixement ràpid.
 - Equilibri interior i exterior.
 - Plena ocupació + redistribució de rendes.

Al llarg d'aquests 25 anys hi van haver diferències entre els països.

Sense creixement ràpid no hi pot haver redistribució de rendes. Els estats van prioritzar un objectiu davant dels altres.

- Alemanya. Per Alemanya un creixement ràpid provocaria un equilibri intern i extern. L'instrument fins 1.965 que mes van utilitzar va ser la política monetària. La major part dels impostos de les empreses públiques con propietat dels landers.
- França. Una gran part de l'economia es del sector públic. Per tant va optar per un creixement econòmic ràpid. Va patir processos inflacionaris. L'estat va dissenyar plans d'inversió per incrementar el nivell d'industrialització, això es va fer a través de l'inversió. Va haver plena ocupació i redistribució de la Renda.
- Gran Bretanya. No va prioritzar uns objectius. Es va fonamentar en un increment de la fiscalitat, va incrementar molt els tipus impositius per afavorir les rendes mes baixes i va deixar de banda la inversió pública i no va incentivar la inversió privada. Va assolir la plena ocupació i la redistribució de renda mes degut al lent creixement de la població i a la pèrdua de productivitat dels sectors econòmics que no resultat d'una política econòmica.

Les diferències que hi havia entre polítiques econòmiques dels diferents països es van homogeneïtzar entre 1.965 i 1.973, es va produir els primers símptomes de decreixement econòmic. El pes del govern en l'economia va augmentar, per tal de regular el creixement. Aquestes polítiques van ser efectives perquè van assegurar entre 1950 i 1970 un creixement ràpid i continuat. El mecanisme que assegurava estabilitat en el creixement econòmic van ser sobretot les polítiques de demanda. La demanda continuada durant aquest anys van ser el factor clau del creixement i de la seva estabilitat. L'estat ho mantenia a través de la despesa pública i la fiscalitat. Aquest mecanisme actuaven una estabilitat del consum a llarg termini i donat els períodes recessius. Durant períodes expansius aquest mecanisme feia que la renda disponible en els períodes recessius. Creixia mes ràpidament que la renda nacional. Aquest fenomen es produïa a través de la política fiscal, gravava les rendes mes altes. La política fiscal gravava el consum, ja que tenies mes diners però et posaven mes

impostos. La regulació pública assegurava a llarg termini el creixement. Hi havia un increment en la productivitat, que afectava l'oferta de bens i els preus relatius. Es va produir un període de creixement estable entre 1950 i 1974.

• **Crisi del model de creixement de postguerra.** A partir de 1974 va haver:

- creixement econòmic lent
- forta inflació
- Augment de les restriccions comercials
- Creixements problemes en l'obtenció de matèries primeres de caràcter energètic.
- Increment de l'atur.

Entre 1974 i 1996 l'economia va créixer molt lentament. L'energia i el petroli havia sigut l'element clau del model econòmic occidental, resultat dels baixos preus del petroli per les indústries. L'economia europea era ara molt vulnerable. Qualsevol distorsió en els preus o l'oferta d'aquests productes podia afectar les economies industrials.

lunes, 17 de mayo de 1999

El preu del petroli entre 1973 i 1978 no havia augmentat, per tant va esdevenir una important font d'energia. Això va permetre que es difongués a tot el sistema productiu com a input necessari.

- La Primera crisi del petroli. Del 1973 fins a l'actualitat. Comprenen fases de recessió i expansió:
- 1973–1980
- 1980–1990
- 1990–2000 (?)

L'element comú és que la taxa de creixement a l'estat molt inferior a la de l'etapa 1955 – 1973. Durant aquest període la inflació a l'estat molt alta.

1955 – 1973	1973 – 1990
Taxa de creixement alta	Taxa de creixement baixa
Inflació Baixa	Inflació alta
Atur Baix	Atur Alt

Aquests factors afectaran les mesures que es prendran per conduir la recuperació

1ª etapa. – 1973 – 1979. Crisi del petroli i de l'estructura productiva i pressions inflacionàries. Abans de que el preu del petroli pujés, l'IPC ja s'havia disparat, degut a causes de tipus extern (economia internacional) com els EE.UU., que arrossegava un dèficit exterior constant i importava més del que exportava, en part degut a l'esforç bèl·lic de Vietnam, i per una emissió de dòlars que era la base del sistema monetari internacional, a partir del dòlar s'establien els tipus de canvi de la resta de monedes. Els països havien de mantenir un equilibri interior perquè la seva moneda no es devalués. Per aquella època hi havia una sobreoferta de dòlars. El dòlar baixaria de valor, i els països europeus sortirien perjudicats en les exportacions, doncs les seves monedes pujarien de valor, i la seva competitivitat disminuiria. Per tant, van començar a comprar dòlars, per evitar la seva caiguda. Les causes de tipus intern (economies interiors), a les economies europees i americanes industrials, des dels 60 començaven a tenir problemes interns en el seu creixement. La productivitat del capital i el treball creixia més lentament, feia que la participació del salari en el producte creixia més ràpidament que la productivitat. A partir d'aquest moment, els beneficis van començar a baixar, i l'inversió s'anava frenant. L'ocupació va augmentar més lentament i es va traduir a partir de 1969–70 en endavant en un increment de la taxa d'atur. Per fer front a aquesta situació l'estat va posar en marxa els mecanismes que fins aquell moment

haviaen servit per animar l'economia mitjançant les inversions públiques i l'inversió de l'oferta monetària. Aquesta política expansiva de l'estat va fer que el consum es disparés i la inflació va augmentar ràpidament. Aquest increment del consum a tots els països europeus va generar alguns estrangulaments en l'economia industrial i la demanda de materies primeres per fer front a la demanda. Tota aquesta expansió es finançava amb els dolars barats que els europeus compraven en el mercat internacional. Per EE.UU. aquesta situació de déficit exterior feia que el seu finançament fos cada vegada mes car. A partir del 1971-72 EE.UU. va devaluar el dolar i va trencar amb el sistema de canvi fixe de l'economia internacional. Aquesta devaluació del dolar i de les monedes europees, va augmentar la inflació. Degut a això, en 1973, la OPEP va augmentar els preus del petroli, per raons polítiques, com a represària contra EE.UU. per la seva ajuda als Emirats Arabs amb armes i tecnologia militar, i per raons econòmiques, donat que els països arabs havien d'importar-lo practicament tot, i els preus del petroli eren massa baixos.

Això va colapsar els sectors que depenien del petroli, i com a conseqüència de l'increment dels preus i la inelasticitat que tenia l'activitat econòmica amb el petroli, es transferia una part de la renda dels Occidentals cap a la OPEP. Va causar deficit en les Balances exteriors dels països occidentals i una enorme quantitat de divises en els països de la OPEP. Els països de la OPEP no tenien capacitat d'augmentar les seves importacions per compensar l'augment del preu del petroli. Amb la gran quantitat de divises, la OPEP va buscar rendibilitat en el Mercat Europeu, i una proporció mes petita, als mercats dels països subdesenvolupats. A Europa, la rendibilitat era del 6 o 7 %, un tipus baix comparat amb d'altres mercats, però mes segur. Amb els petrodolars que rebien dels OPEP, els bancs mantenien el tipus d'interès baix, i al mateix temps mantenien credits a Sudamerica a un tipus d'interès mes alt. Sudamerica importava manufactures d'Europa. Això va permetre als països europeus començar a recuperar la seva economia. Despres, totes les economies van iniciar politiques expansives comuns, que tenien com a eixos:

- Un creixement de la despesa pública, que exigia un augment de l'endeutament de l'estat. Aquest creixement no es suficient per absorbir tota la ocupació, l'atur va pujar, i els ingresos estatals van decreixer. En augmentar els aturats, l'estat havia de pagar mes subsidis d'atur.
- Els salaris augmentaven, independentment de que hi hagués atur. Hi havia credits bancaris barats independentment de si estaves o no aturat.

Es mantenia la mateixa política economica que es seguia als 50.

2ª etapa. 1979-80. El preu del petroli es va multiplicar per 3, va pasar de 10\$ a 35\$ per barril. Però aquesta crisi no va ser tan acusada com la primera, doncs els països europeus no van practicar polítiques econòmiques que absorbissin l'increment dels preus del petroli via inflació. Van posar en marxa unes politiques en el consum energetic que van frenar les importacions, com cotxes mes eficients, evitar la perdua d'energia en l'industria, restriccions de petroli. Això va fer que el consum de petroli disminuís i els preus van moderar-se. Es van començar a fer prospeccions de petroli en llocs que abans, es coneixien però no s'havien explotat, en part porque el petroli que venia de l'OPEP era suficientment barat. Amb això, els països de la OPEP perdrien el control dels preus del petroli.

jueves, 20 de mayo de 1999

Aquesta crisi s'agreujarà degut al canvi en la politica economica dels estats occidentals i EEUU entre 1979-83. Es va passar a una politica restrictiva. Caracteristiques.

- La reducció de la oferta monetaria i l'increment del tipus d'interès.
- Eliminar el deficit públic, politiques d'austeritat de contenció de la despesa pública, com no fer inversions.
- Homogeneitat, tots els països aplicaren les mateixes mesures.

L'impacte d'aquestes politiques va ser mes dur que no la pujada dels preus del petroli, van arrelentir el

creixement econòmic. Molts països van doblar el seu deute amb Europa i EEUU, el que va provocar al 82 la primera gran crisi del deute. Això permetia que Europa i EEUU entressin en aquets mercats i obtenir mà d'obra barata. El model de política econòmica de GB i EEUU difereix del de Europa. Tenien una política molt restrictiva amb tipus d'interès alt per combatre la inflació. Però ha provocat més atur. Les formes en que s'ha renegociat el salari ha estat molt desfavorable i el salari real ha baixat. EEUU i GB durant aquests anys s'ha produït un canvi important sobre la distribució de la renda. El grup de renda més elevat a EEUU la incrementat considerablement la seva participació en la renda total i els grups de rendes més baixos ha disminuït la seva participació en la renda total, per tant s'ha emprobit. Tot i que això s'ha donat a Europa, donat que hi ha una redistribució de la renda més equitativa, la productivitat té un increment més alt que a EEUU.

jueves, 27 de mayo de 1999

A partir de 1.981 s'entra en una etapa de contracció econòmica per controlar la inflació.

- Reducció oferta monetària.
- Incrementar oferta Monetària.

En EEUU van anar acompanyades amb una desigual distribució de la renda. Aquestes mesures van repercutir en el tercer món Europa tenia dificultats de créixer, en el mercat interior i en l'exterior, degut a que hi havien d'altres mercats que competien amb Europa, com Japó. No es podia exportar a Amèrica llatina, perquè el mercat s'havia ensorrat. Àfrica va quedar-se fora del creixement, provocat pel tipus de relació que mantenia amb Europa i EEUU.

• Evolucions divergents en el Tercer Mon.

Perquè el Japó ha esdevingut una primera potència econòmica mundial. Japó surt perdedor de la guerra, i EEUU volia desmantellar la seva econòmica que s'havia format durant el primer terç del segle XX. El perill comunista que s'exten a Àsia, va fer que EEUU reforces al Japó. Les Bases del creixement al Japó va ser:

- Una reforma agrària.
- Un procés d'industrialització i forta de capital.
- La intervenció del govern en l'economia.
- La reforma agrària. L'agricultura Japonesa estava basada en petites i mitjanes explotacions agràries de caràcter familiar. Encara que hi havia una elevada productivitat, encara sobrava treball, i s'ocupaven fora de l'explotació familiar, en la indústria, perquè les explotacions pageses tenien una elevada fiscalitat. La majoria de famílies havien d'estalviar per fer front a unes necessitats que l'estat només cobria mínimament. El camp permetia a l'estat de tenir una elevada fiscalitat, i obtenir aliments i matèries primeres barates.
- La industrialització era altament capitalitzada, doncs disposava de molts recursos, doncs l'estalvi era molt gran constantment podien anar renovant el seu equip industrial

"Crack de 1929", *Enciclopedia Microsoft® Encarta® 97* © 1993–1996 Microsoft Corporation. Reservados todos los derechos.